

tycznej i czy wszystkie rodzaje czynności mają zastosowanie. Ostatni rozdział piąty obejmuje wykaz źródeł, cenną bibliografię etiopistyczną, uwzględniającą przede wszystkim problematykę lingwistyczną, indeks rzeczowy i wykaz cytowanych miejsc w źródłach.

Omawiana rozprawa habilitacyjna stanowi bez wątpienia cenny wkład w rozumienie funkcji czasownika, a w związku z tym przyczyni się do dokładniejszego ustalenia znaczenia konkretnego wyrażenia występującego w klasycznym języku etiopskim.

Jerzy Woźniak CM – Wiedeń

Josef TROPPER, *Altäthiopisch. Grammatik des Ge'ez mit Übungstexten und Glossar, Elementa Linguarum Orientis 2*, Münster 2002, Ugarit Verlag, ss. 309.

Josef Tropper, docent w Freie Universität Berlin, jest już znanym semitologiem i autorem kilku książek, między innymi z zakresu ugarytologii. Podjął się redagowania nowej serii naukowej razem z Reinhardem Lehmannem (Mainz), poświęconej dawnym językom semickim, celem przygotowania podręczników do ich nauczania, uwzględniając obecny rozwój współczesnego językoznawstwa. Omawiana pozycja ukazuje się na obszarze języka niemieckiego po ponad stu latach od ostatnich podręczników do etiopistyki (A. Dillmann, *Grammatik der äthiopischen Sprache*, Leipzig 1857/1899; F. Praetorius, *Aethiopische Grammatik mit Paradigmen Literatur, Chrestomathie und Glossar*, Karlsruhe – Leipzig 1886). Jak zaznaczył w przedmowie Tropper, obecna gramatyka nie zastąpi nigdy obszernej gramatyki A. Dillmanna, ale może pomóc studentom i wykładowcom akademickim, gdyż uwzględnia obecny stan wiedzy językoznawczej w etiopistyce. Pisząc tę gramatykę Tropper uwzględnił już osiągnięcia S. Weninger (a) (*Das Verbalsystem des Altäthiopischen. Eine Untersuchung seiner Verwendung und Funktion unter Berücksichtigung des Interferenzproblems*, Wiesbaden 2001) i zastosował je do opisu kategorii czasownika.

Słownictwo etiopskie Autor podaje w transkrypcji z uwagi na duży stopień trudności przyswojenia sobie tego pisma przez studentów oraz na łatwiejsze poznanie struktury języka geez. Autor omawia problemy gramatyczne w następującym porządku: pisownia (ss. 5-16), fonologia (17-42), morfologia – zaimek, rzeczownik, liczebnik, czasownik, partykuły (ss. 43-153), syntaksa wyrazów – zaimek, rzeczownik, liczebnik, czasownik, funkcje rzeczowników adverbialnych i przymiotników odczasownikowych (ss. 154-213), syntaksa zdań – zdanie nominalne i werbalne, Pendenskonstruktion i zdania poboczne (ss. 213-252).

Po omówieniu kategorii gramatycznych Autor zapoznaje czytelnika ze stroną praktyczną, a mianowicie podaje 6 tekstów (J 1, 1-18); Mt 6, 9-13, cały rozdz. 5, Hen 1, 1-9; Jub 50, 12-13; Sena fetrat 1-7) w oryginalnym języku ge'ez

i w transkrypcji (ss. 258-272), oraz zamieszcza na końcu książki indeks słów etiopskich w transkrypcji występujących w tej książce (ss. 280-309). Omawiając syntaksę czasownika (ss. 181-204) stosuje terminologię noetyczną wypracowaną przez S. Weningera, co stanowi jedno z osiągnięć Autora. Osoby zajmujące się problematyką etiopistyczną na pewno będą wdzięczni J. Tropperowi za tę gramatykę, mającą charakter wprowadzający, ale podającą równocześnie najnowsze osiągnięcia lingwistyki (teorię noetyczną).

Jerzy Woźniak CM – Wiedeń

Stephan WENINGER, *Ge'ez. Classical Ethiopic, Languages of the World-Materials 01, München – Newcastle 1993, ss. 50.*

W serii „Języki Świata” (*Languages of the World*), wydawanej przez dwa ośrodki uniwersyteckie w Monachium i Newcastle z siedzibą w Niemczech, ukazała się książka wprowadzająca w studium klasycznego języka etiopskiego, zwanego geez, którego zabytki literackie pochodzą w większości z okresu od V do X wieku po Chrystusie. Klasyczny język etiopski jest ważny dla historii Kościoła i teologii, gdyż zachowały się w nim tłumaczenia Biblii oraz liczne teksty liturgiczne i teologiczne. Zadaniem wspomnianej serii jest z jednej strony opracowywanie na użytek językoznawców gramatyk języków świata w sposób syntetyczny i jak najbardziej fachowy, a z drugiej opisywanie języka w świetle współczesnej wiedzy językoznawczej; dlatego też gramatyka S. Weningera obejmuje zaledwie 50 stron.

Omawiana książka zawiera następujące rozdziały: wstęp, fonologia, morfologia rzeczownika i czasownika, syntaksa, tekst etiopski – fragment życiorysu św. Yareda i bibliografia (ss. 41-49). S. Weninger posługuje się w książce pismem etiopskim w transkrypcji z równoczesnym przekładem na język angielski, a strukturę rzeczownika i czasownika przybliża posługując się przyjętymi wzorcami językoznawczymi. Przy omawianiu form gramatycznych Autor posługuje się interlinearnym opisem: najpierw forma etiopska w transkrypcji, następnie opis gramatyczny i przekład angielski np:

neger = a-ni

Speak IMPT.SG.M = \emptyset -me

Tell me.

Omawiana książka może przybliżyć strukturę języka ge'ez językoznawcom, którzy nie mają możliwości studiów etiopistycznych, a przedstawicielom innych dyscyplin naukowych umożliwi zapoznanie się z językiem najstarszego afrykańskiego chrześcijaństwa.

Jerzy Woźniak CM – Wiedeń